

Эхэ найхан нютагаа эд хамта мандуулаа!

БУРЯД ҮНЭН

1921 оной
декабрийн 21-нээ
гарана

Бүгд
арадай
газетэ

1995

СЕНТЯБРЬ

8

Намарай эхин
хүхэ бишэн
нарын 14
ПЯТНИЦА
гарагай 6
№169 (19263)
Газетын сэн
хэлсээтэ.

БУРЯД РЕСПУБЛИКЫН АРАДАЙ ХУРАЛАЙ ЗУРГААДАХИ СЕССИ ТУХАЙ

Арадай Хурал сессийн сентябрийн 7-ной
заседани дээрэ Буряд Республикын
Президент - Правительствын Түрүүлэгшэ А. В.
Байгалар Хойто-Байгалай Хурал
түрүүлэгшэ Б. Ц. Семёнов элидхэл хээ. Тус элидхэл
тухай депутадууд ханамжяа хэлээн байна.
Буряд Республикын соёлой ба искусствын ажал
ябуулагшад Арадай Хуралда, Республикын
Президентэ, Правительствата бэшээн нээмэл
бэшгээр республикын соёлой министр Г. Н.
Струбинов сессии дээрэ тоособо. Арадай Хурал
комитетэй түрүүлэгшэ Н. П. Линейцев тус
асуудалаар нээмэлтэ элидхэл хээ.
Г. Н. Струбиновтай тоосон тухай Арадай
Хурал депутат В. Б. Саганов, Россин Федерацийн
габьяата артист П. Т. Абашев ханамжяа хэлэбэ.
Сессии дээрэ үшөө хэдэн асуудалнууд хаража
үзэгдэбэ.
Мүнөөдөр сессии хүдэлмэриг үргэлжэлүүлхэ.

хүнөө бүридээн комисси Арадай Хурал бии
болгобо. Тус комиссийн бэлдээн элидхэл мүнөөдөр
шагнагдаха ёһотой.
Удаань "Буряд Республикын 1996 оной
республиканска бюджетые хаража үзэхэ, баталха
гурим тухай" асуудалаар Арадай Хурал комитетэй
түрүүлэгшэ Б. Ц. Семёнов элидхэл хээ. Тус элидхэл
тухай депутадууд ханамжяа хэлээн байна.
Буряд Республикын соёлой ба искусствын ажал
ябуулагшад Арадай Хуралда, Республикын
Президентэ, Правительствата бэшээн нээмэл
бэшгээр республикын соёлой министр Г. Н.
Струбинов сессии дээрэ тоособо. Арадай Хурал
комитетэй түрүүлэгшэ Н. П. Линейцев тус
асуудалаар нээмэлтэ элидхэл хээ.
Г. Н. Струбиновтай тоосон тухай Арадай
Хурал депутат В. Б. Саганов, Россин Федерацийн
габьяата артист П. Т. Абашев ханамжяа хэлэбэ.
Сессии дээрэ үшөө хэдэн асуудалнууд хаража
үзэгдэбэ.
Мүнөөдөр сессии хүдэлмэриг үргэлжэлүүлхэ.

"Буряд үнэн - 96"

НЮТАГААРХИДТАА НАЙДАНАБ

Августын 15-наа "Буряд үнэн" газетын хүнгэлэлтэтэй захил
эхилбэ. Бүхы юумэнэй сэнгүүдэй дээшэлхэ зуура, газетын захил
баһал үнэтэйрөө. Нёдондо жэл "Буряд үнэнэй" дүүрэн сэнгынэ
34470 түхэригтэ наа, мүнөө 54.540 түхэригтэ болобо бшуу.

Сэхыень хэлэхэдэ, газетэдэ захил бэлэн хэрэг бэшэ болоо,
илангаяа хүдөө нютагаар. Туһалха совет, совхоз үгы. Олон
үхибүүдтэй айлуудта, наһатайшуудта хүндэ байдал ерээ. Мүнгэ
хажомдоно, һүүлэй үедэ пенси оройтуулжа үгтэнэ.

Тиригшэ нонин газетэнүүдые захирахэртэй ха юм. Нютагаа
гараһан шадамар бэрхэ хүбүүд, басагад үбгэд хүгшэдтөө, түрэлхидтөө
газетэдэ захил хэхэ арга олгоно. Дүтэ айлууд хамтаржа захил
хэбэл, сугтаа уншахада, нонин байха гэжэ хананаб. Хүл дээрээ
гараһан таряашадай ажахынууд өөһэдхынгөө гэшүүдтэ захирахэргатай.
Захил хэхэ олон арга боломжонууд байна. Хүдөөдэ газетын захил
эмхидхэлгы нютагай засаг хүтэлбэрлэхэ ёһотой. Почтальонууд
эндэ ехэ эдэбхитэй хүдэлхэ болоно.

Асагад түүхэ домоогоор баян нютаг, буряад хэлэндэ дуратайшуул
олон ха юм. Хэдышые сагай хүндэрбэл, нютагаархид арга хургаяа
оложо, түрэл "Буряд үнэн" газетээ захилах байха гэжэ найданаб.

Булат ЧИМИТОВ,
фермер.

Загарайн аймаг

АРГА ШАДАЛААРАА ТУҢАЛАЯ!

"Буряд үнэн" газетэмнай буряад хэлэ болон литератуура
хүгжөөлгэдэ ехэ үүргэ дүүргэнэ. Баян ульгам хэлэтэй байха гэжэ
хүнэй тусгаар бэлиг болоно бшуу. Би һүүлэй жэлнүүдтэ арадай
театрта хабаадажа эхилхээр, түрэл "Буряд үнэн" газетэ захидаг,
нютагайнгаа үбгэд, хүгшэдэй дунда захил эмхидхэлгэдэ
почтальонуудта туһалнаб. Танил, түрэл айлуудтаа орожо, "Буряд
үнэн" газетын аша туһа тухай юрэнхыгөөр нютагаархидтаа
хөөрөнэб.

Мүнөө холо захын нютагта ажабайдал үдэрһөө үдэртэ муудана,
хүнүүдэй урма зориг буурана. Тиригшэ зарим пенсионернүүд
пенсийнгээ гурбанай нэгэ хубие гамнангүй, газетэдэ захил хэнэ
бшуу. Теэд пенси саг соогоо ерэнэгүй, хожомдоно. Бидэнэр,
багшанар, хүдөөдэ түрэл газетэдэ захил эмхидхэхэ талаар зоной
дунда ойгууламжын хүдэлмэри ябуулха зэргэтэйбди. Урданышые,
мүнөөшье хүдөөгэй сэхэтэнэй дунда багшанар ниитын ажабайдалда
хам оролсодог байһан заншлаа нэргээжэ, "Буряд үнэн" газетэдэ
захил эмхидхэхын хаһада арга шадалаараа туһалаал даа!

З.ОЧИРОВ,

Уланхаанай дунда һургуулийн багша.

ХОЙТО-БАЙГАЛАЙХИДТА - НЭРЭ ЗЭРГЭНҮҮД

Хойто-Байгалай Хурал сессийн сентябрийн 5-най
түрүүлэгшэ Б. Ц. Семёнов элидхэл хээ. Тус элидхэл
тухай депутадууд ханамжяа хэлээн байна.
Буряд Республикын соёлой ба искусствын ажал
ябуулагшад Арадай Хуралда, Республикын
Президентэ, Правительствата бэшээн нээмэл
бэшгээр республикын соёлой министр Г. Н.
Струбинов сессии дээрэ тоособо. Арадай Хурал
комитетэй түрүүлэгшэ Н. П. Линейцев тус
асуудалаар нээмэлтэ элидхэл хээ.
Г. Н. Струбиновтай тоосон тухай Арадай
Хурал депутат В. Б. Саганов, Россин Федерацийн
габьяата артист П. Т. Абашев ханамжяа хэлэбэ.
Сессии дээрэ үшөө хэдэн асуудалнууд хаража
үзэгдэбэ.
Мүнөөдөр сессии хүдэлмэриг үргэлжэлүүлхэ.

ГАБЬАТА ЭНЕРГЕТИК
Бурлаков Анатолий
Васильевича - акционернэ
"Бурятэнерго" бүлгэмэй Хойто-
Байгалай электрическэ
сетнүүдэй гэнтын аюулай
хойшолонгуудые усадхаха,
заһабарилан нэргээхэ поездын
ахалагша мастер.
"БУРЯД РЕСПУБЛИКЫН
СОЁЛОЙ ГАБЬАТА
ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭ"
Дрожжина Галина
Алексеевнада — Кичерын
хүүгэдэй искусствын һургуулийн
багша.
"БУРЯД РЕСПУБЛИКЫН
ЭРДЭМ ХУРАЛСАЛАЙ

ХҮДЭЛ-
МЭРИЛЭГШЭ"
Егудоров Валерий
Макаровича - районной
захиргаанай эрдэм һуралсалай
таһагай начальник.
"БУРЯД РЕСПУБЛИКЫН
АГРОПРОМЫШЛЕННА
КОМПЛЕКСЫН ГАБЬАТА
ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭ"
Нелюбин Александр
Артемьевича - Байгалай
ветеринарна участогые даагша.
"БУРЯД РЕСПУБЛИКЫН
ГАБЬАТА БАРИЛГАН" Шойдоров Юрий Павловича — акционернэ "Монолит"
бүлгэмэй генеральна директор.

Ургаса хурялга-95

Республикын найман аймагта
жэлэй ургаса хуряаха
кампаани ехэл ороё,
хуряагдажа байһа.
Энэ жэлдэ бүхыдөө 320 мянга
гектар талмайн ургаса
абтаха ёһотой.
Ажадын болон эдэз
министерствын
хүдэлмэриг үргэлжэлгэдэ
аймагууднаа
хуряахан тоо мэдээнүүдэй
дээрэ 8500 гектартай
ургаса сабшагдан унагаадаа,
тэрэнийн 2000 гектартай
ургасын сохигдон абтаа.
Саг ошожол байна. Сентябрь
түрүүлшын декада
Зүгөөр ургаса хуряаха
хуряагатай хүдэлмэрийн
үшөө абаагүй
хуряаганын халагламаар. Эндэ
хуряагатай гэмэ зэмтэй бэшэ
байһа оной ургаса хуряаха
кампаани ехэл ороё байдалда
хуряагатай хүдэлмэриг үргэлжэлгэдэ
хүлээгдэнэ.
Хүдэб гэхэдэ, республи-
кын бүхы түхэлэй
ажахынуудай техникэнь
хуряагатай хэлбэргэдэгүй, бии
байһан орооһонхойнгоо
ажахынуудые арга болом-
жороо заһабариллаа болоод,
хуряаган дээрээ гаргаба. Ургаса
хуряаха түрүүлшын үдэрнүүдхээ

эхилээд, техникэ, машинын
эбдэрхэ ушарнууд дайралдана.
Энэ жэлдэ мүнгэ зөөрийн
олдоогүй дээрэһэнь орооһонхой
миил 50 комбайн худалдагдан
абтаа юм. Шэнэ техникэ
худалдан абалгада гүрэн түрээһөө
мүнгэн таһалагдажа үгтөөгүй.
"Нива" түхэлэй нэгэ комбайнай
сэнгынэ лизингээр абаад
үзэхэдэ, аяар 166 миллион
түхэригтэ хүрэнэ.
Бодомжогүйгөөр тогтооһон
сэнгээр мүнөө сагта энэ-тэрэ
юумэ худалдажа абаха гэжэ
угаа ороё болонхой ха юм.
Орооһонхой комбайн мүнөөдөр
иимэ сэнгтэй байһан наа, үгтөөдөр
хоёр дахинаар үнэтэй болошохо
жэшээтэй байна бшуу.
Иимэ ушар дээрэһээ ургаса
хуряаганын техникэ ашаг
үрэтэйгөөр хэрэглэхэнь угаа
хүндэһэн болохонь гэжэ.
Республика дотор мүнөө нэгэ
комбайн аяар 248 гектар талмайн
ургаса сохихо ушартай болоно.
Харин Бэшигүрэй аймагай
ажахынуудта нэгэ комбайн
бүришье дээшээ гэхэ гү, али 300
гаран, Мухар-Шэбэрэй аймагта
290 гектар талмайн орооһо
хадажа абаха байна.

Хүндэ хүшэр байдалай хэды
тохёолдонхойшые наань, Буряад
оронхойнай таряашад бүхы бии
байһан арга боломжоео гүйсэд
дүүрэнээр хэрэглэхые яһала
оролдон хүдэлнэ. Жэшээ
хэлэбэл, Зэдын аймагай
механизаторнууд һүүлшын
мэдээгээр 3500 гектар талмайн
ургаса баал болгон, сабшан
унагааба. Тэрэнэйнгээ тэн
хахадыень хадажа сохибо.
Эндэхи ажахынуудай
оронхойной тоогууд дээрэ 3000
тонно шахуу энэ жэлэй шэнэ
оронхой оруулагдажа,
буулгагдаад байна. Тус аймагай
Ленинэй орденото Борьёогой
совхоз республика соогоо эгээл
ехэ талмайдаа орооһо тарья
ургуулдагаараа яһала сууда
гаранхай ажахы гэжэ. Эдэнэр
байгша ондо 7000 гектар дээрэхи
ургаса хуряажа абахаар
түсэлбэнэ.
Мухар-Шэбэрэй аймагай
ажахынууд эдэнхидхээ байл
холо гээгдэнэгүй. Эндэда дээрэ
4000 гаран гектарай орооһон
сабшагдан унагаагданхай.
Баргажанай, Кабанскын,
Ивалгын аймагуудай ажахынууд
ургаса хуряагатай баһал
эхилэнхэй юм. Республика дотор

даб дээрэ гектарай дунда
зэргээр 16 центнер ургаса
хуряагдажа байна. Мухар-
шэбэрэйхид гектар бүриһөө 20
центнер орооһо сохижо, яһала
баян ургаса суглуулжа ябана.
Республикымнай хүдөөгэй
таряашад эдэ үдэрнүүдтэ гурбан
ехэ кампанинуудые зэргэ
эрхилнэ. Ургаса хуряахынгаа
хажуугаар ниитынгээ адууһа
малда үбһэ бэлэдхэхэ, овоц
суглуулха ажалаа эмхи
гуримтайгаар ябуулха гэжэ
яһала оролдогто гарган хүдэлнэ.
Намарай паар эдүүрилхэ
кампаани мартагдаха ёһогүй юм
ааб даа. Энэ шухала хүдэлмэри
баһал ороё байдалда
үнгэргэгдэжэ байна. Паараа
дахинаа эдүүрилхэ түсэб миил
тэн хахадтань хүргэгдэбэ.
Тэрээнһээ гадна 90 мянга гаран
гектар намарай паар хахалагдаха
ёһотой. Теэд энэ хүдэлмэри
түгэс хэгдэнгүй үлэхэнь хаш.
Хартаабхала малтаха шухала
хаһа оробо. Энэ хүдэлмэрээ
баһал унжагайруулахамнай холо
бэшэ. Хартаабха малтадаг
техникын сэнгынэ баһал
дабагдашагүй холо ошонхой.
Ушар тиимэһээ хүнүүдые,
һургуулинуудай шабинарые

олоор элсүүлхэ ёһотой
болонобди.
Эдэ үдэрнүүдтэ тэжээл
нөөсэлхэ хүдэлмэри
үргэлжэлүүлгэдэһээр зандаа.
Һүүлэй мэдээгээр бэлэдхэгдэхэ
ёһотой тэжээлэй тэн хахадын
лэ бөөлүүлгэдэ байна. Нёдондо
жэлэй энэ үеынхитэй
зэргэсүүлэн харахада, байгша
ондо условно малай нэгэ
толгойдо 2 центнерээр ехэ
бүдүүн болон шэмэтэ тэжээл
нөөсэлэгдэбэ. Энэ баримтаар
ханаага амарха үндэһэн манда
байха ёһогүй. Саһанай оротор
бии байһан арга боломжоео
хэрэглэн, шадаал наа ехээр
тэжээл бэлэдхэхэ гэжэ манай
хүдөөгэйхидэй мүнөөдэрэй
зорилгонь болохо ёһотой.
Хүдөөгэйхидтэ эгээл сүлөөгүй
хаһань оронхой гэжэ. Хүн
зоноо, техникэ, машинаа,
байһан зөөри зөөшээ зүбөөр
хэрэглэжэ, ургуулаа болоһон
ургасаяа гээлтэ хоролтогүйгөөр,
сүм суглуулжа абахын түлөө
оролдохо гэжэ хүдөөгэйхидэй
нангин уялга мүн болоно.
З. ТЭЛИН,
Хүдөө ажахын болон
эдээ хоолой министрствын
хүдэлмэрилэгшэ.

Алтайн хизаар
предпринятинууд ниймэ
байдалда оронхой. (ИТАР-ТАС)

В.Л. Напартович Улаан-Үдэ хотодо ажаһуугшадта нилээн мэдээжэ юм. Юуб гэбэл, аяар гушан жэлэй туршадаа городой дулаанай сетьнүүдэй директорээр хүдэлнэ. Гэр байрада хүйтэржэ эхилхэдэн, городойхид "Энэ Напартовичнай яахан бэ, бидэнээ юундэ дааруулнаб" гэлсэдэг.

ҮБЭЛӨӨ ЯМАРААР УГТАХАБИБДИ?

Фонирхолтойн гэхэдэ, минии өөрым ажаһуудаг гэр соо халуун уһанай үгы болоо хаа, хүршэнэрни амар заяа үзүүлдэггүй. Владислав, угайхдаа өөрынгөө гэр соо уһа бү таһадуулыш. Юунэй түлөө дулаае "зарлагша" гэшэбши" гэдэг юм.

Эндэтнай минии эмхиин зэмэ үгыл, домоуправленидээл хандыт, слесарьнүүдые дуудыт гэхэдэшни, нээрэшье, олонхи ушарта байра дээрээл шалтагаанин олодоо байдаг.

КОРР.: Хөөрэлдөөнэй эхинһээ өөрынгөө эмхиие сагааруулхые оролдоно бэшэ гүт?

В.А.: Тиигэхээшье ханаагүйлби даа. Иимэ бэрхэтэй сагта мэргэжэлтэ ёһоор хараалхан программаяа гүйсэд бэлүүлжэ биранагүйбди. Мүнгэ алтан хаанаб, шэнэ соргонууд, запас хэрэгсэлнүүд тэнгэриһээ буулгагдаха гү?

Город соогурнай газар доогуур тодхогдон соргонууд долоон томо халаа болгон хубаарилагдадаг юм. 1-дэхи, 2-дохи ТЭЦ-үүдһээ абанан уһаа хэрэглэгшэдтэ тэрэ зайдан хүргэхэ зэргэтэйбди.

Гэбэшье энэмнай юрын хэрэг бэшэ. Дамжуулаад лэ дүүрээ гэжэ заримань ханадаг. Харин хайшан гээд гуримшуулаб, ямар участогуудта заһабари хэхэб, ямарарнь уһа гүйлгэхэб "эхэ мэтын асуудалнууд абанаар гараад ердэг. Дулаагаа алмаха, арьбалха гэшье манай уялгада мүн лэ ороно. Байнал гэжэ бүд байл табижархёод, "агаар" дулаасуулаха болоо хаа, хэндэ хэрэгтэйб?

КОРР.: Мүнөө жэлэй үбэлдэ бэлдхэл урда жэлнүүдэйхнээ юугээрээ илгээтэй гэшэб?

В.А.: Хэлээ нэн гүбин даа, нэлэбэн шэнэлэлгэдэ, заһабарида хэрэгтэй мүнгэн жэл ошхохо бүри багаар үтэнэ гэжэ...

Гэбэшье үбэлдөө ородог янзаараа орохобди. Мүнөө дээрээ байдалыемнай юун абарнаб гэбэл, инженернэ эрхим дээдын мэдэсэтэй кадрнууд коллективтэмнай хүдэлнэ. Ажалай олон жэлэй дүршэлтэй тула эбдэрхэй хандархай участогнууды зүнгөөрөө гэхээр мэдэдэг болонхой. Энэ - нэгдэхээр.

Хоёрдохёор гэбэл, бүри хабараар 20 атмосфера

даралтатайгаар бүхы соргонуудаа туршажа, хаагуураа соорхой, муудахан, гоожохон байнаб--хуу заһабарилабди. Ондөө арга үгы юм. Харин заһабарилгада хэрэглэгдэхэн эд, материалнуудай шанар ямар бэ, хэрэглэмжэһээ гаргагдаха болоһон шахуу соргонууд юундэ нэлгэгдээгүйб-- эдэмнай хуу мүнгэ алтанһаа дулдыдаха асуудалнууд лэ даа.

КОРР.: Хүдэлмэришэд дуталдааг гү?

В.А.: Заһабарилгын хаһада хүлхэншэдые абадагбди. Үгы хаа, 200 хүнэймнай хүсэн хүрэдэггүй юм. Мүнөө салин хүлхэнэй талаар 2 миллиард түхэриг үритэйб. Үри нэхэбэри толгой дээрэ тудахадаа, бэрхэтэйл байна.

Корр.: Танайшье, предпритида үритэйшүүл олон ааб даа?

В.А.: Олон даа. Аяар 33 миллиард түхэриг үриезабаа хаа, үйлдэбэридөөшье, социальна талааршье юу хээ хэхэл нэмди. Федеральна бюджет манда аяар 11,5 миллиард түхэриг үритэй. Онсолом нэрлэбэл, эдүүрые хамгаалгын, эрдэм һуралсалай, соёлой эмхи зургаанууд дулаанай элшэ хүсэний түлөө түлбэрээ оруулажа шадахагүй байна. Жэшээлбэл, Зүүн Сибириин технологиеска университетэй гү, али соёлой академиин хүтэлбэрилэгшэдтэй хөөрэлдэхэдэ, хайшаншье гээд хэхээгээ хааш, яаха гэшэбдибди, арһааа хуулаха бэшэ хадаа гээд лэ харкусадаг лэ даа. Түлэхэгүй хадань дулаа үгэхэгүй гээд багшанарые, оюутаные дааруулаха бэшэш.

Гэбэшье тэсбэриимнай халажал байна. Наяа хүдэлмэришэдтөө апрель нарын салин арай гэжэ түлөөбди. Тиимэһээ Россия Федеральна бюджеттэ иск-бэшэгтэйгээр хандаха гэжэ шийдэб.

Корр.: Тэрэһнээ үрэ гараха гэшэб гү?

В.А.: Үрэ гарана гү, болинго гүмил "нюдөө бэлтылгээд" хууадамнай, бүришье найдалгүй шэнги. Заа-зуу хэмжээ абанаб гэжэ бээ һамааруулжа, нойроо заһахадашье яаай...

Бусад дулаа хэрэглэгшэдые-промышленна предпритинууды түлбэриэ оруулаха аргыен олгуулаабди. Жэшээлбэл, кондитерска, макаронно фабриканууд,

Ажалайнгаа намтарай гушан нэгэдэхэ жэлые Владислав Людвигович ямар хараа мэдэрэлтэйгээр угтанаб? Толгойлдог предпритинь энэ үбэлдөө нийслэл хотые хэр дулаасуулаха гэшэб?

Владислав Людвиговичһээ энээн тухай асуубабди.

акционернэ "һүн", "Үрэ жэмэс" бүлгэмүүд 1-дэхи, 2-дохи ТЭЦ-үүдтэ, манай эмхидэ продукцияраа түлбэриэ оруудаг болоо. Иигэжэ арга хургыень хэрэглэггүй хаа, шабар соо ниссөгөөр хууһантай адли ха юм.

КОРР.: Дулаа алмаха тухай тусгаар тэмдэглээ хэнтэ. Хүн зоноо дааруулан, предпритинуудаа зогсоон алмаха гэһэн удхатай бэшэ гү?

В.А.: Үгы ааб даа. Технологи хайжаруулаха гэһэн удхатай. Томо электростанцинууд гү, дулаанай сетьнүүд гү, түлишын котельнэнууд гү - алинишье дулаанай элшэ хүсэ боломжотойгоор үйлдэбэрихын, хубаарилахын тула "толгойгоо үбдэхөөхэ" ёһотой.

Нэгэ жэшээ дурдаһуу. Яруунын аймагай нууруудта бүлэг зон заһаашахаар амаралтадаа ошохон байгаабди. Заһаһаа шанаад, шараад, "ногоон столдоо" хууһаа байтарнай, Нарһата нотагай котельнэдэ хүдэлдэг зон хүрэжэ ерээб.

"Улаан-Үдэһөө мэргэжэлтэд буугаа гэжэ дуулаад, гуйлтаа урдаа баряад ерээбди. Котельниемнай хаража үгыт. Нүүрһэ "залгиха" гэшэнь артагүй, тээд дулаанай үрэ - бага" - гэддэб. Амаралта гээд арсахан аягүй, ошобобди, заажа, харуулаха үгэбэбди. Нүүдэ Улаан-Үдэдэ нэгэнтэйнь ушарһам, хайн бэлэйт, тэрэ гэхэһнээ хойшо котельнэмнай хоёр дахин заа "хоол" эридэг болоо гээ бэлэйт.

КОРР.: Олон лэ юумэн ажаадаа хандасанамнай дулдыдана ха юм даа...

В.А.: Гансашье ажалдаа бэшэ... Ухаалан зохёолго манай халбариде тон шухала. Дулаа арьбалха зорилготойгоор хэды сэнтэй дурадхалнууд оруулагдааг гэшэб. Тээд манай Росси дотор анха эхинһээ иимэ юумэн сэгнэгдээгүй ха юм. Нүүлэй үедэ бүришье орхигдоо. Энэ халбариде бүхы наһаа зориулһан хадаа бишье өөрынгөө зохёон дурадхал оруулаа һэм. Энэ дурадхални бүрихэлдэ абтаа, 1994 онһоо үйлдэбэридэ нобтэрүүлгэдэ юм.

Тээд олон лэ сэнтэй мэдүүлгэнүүд бэлэлээ олоогүй байһаар. Жэшэнь, газар дорохи сорго нэгэ тээгээ тээршиоо гээлэй. Тон хаана тээрһиень абанаар элирүүлхэн бэрхэтэй байдаг. Харин энэниие саг дары

тодоруулаха түхээрэлгэ зохёогдоо, туршагдаа юм. Тээд үйлдэбэридэ хэрэглэхээр бүтээхэгэхэдэ, урдаһни-мянган хаалта хаад, Юун гэһэн гүрэн гэшэб даа. Энэ түхээрэлгын хямда, тодо гэхэ мэтэ хайн таланууды хаража, ойлгожо байгааһье хаа, урагшадни табихагүй. Хэн нэгэн бусад соогоо тодоршоно гү гэжэ айха, тээдһье засагай түлөө тэмсэл бараг зоноймнай ажахын талаар ульһа шадабариень хуу "эдинэ" бэшэ аал дөө...

КОРР.: Владислав Людвигович, засагай түлөө тэмсэгшэдэй хэды заргалдаашье хаань, зон зэмтэй бэшэ, гэр соогоо ууяма дулаагаа хүлээгээд лэ хууһа гүб даа...

В.А.: Түлишын хаһа саг соогоо захиалагдаха. Анханайхил янзаараа ТЭЦ-үүд үбэлдэ бэлдэдэг ёһоороол бэлдээ. Гэбэшье предприти, эмхинүүд, байрын гэрнүүд халуун уһа абахаар бэлэн болгогдонхой байха ёһотой. Имагтал агтын ёһоор зүбшөөл абанан объектинууд лэ дулаасуулагдаха.

КОРР.: Росси дотор хаа яагүй - Москвада, Хабаровскада, Ульяновскада үбэл дунда соргонууд тээрээд, гайтай үзэгдэлнүүд үнгэрһэн жэлнүүдтэ ушараа. Иимэ гай бидэнэртэ бү дайралдаһай даа.

В.А.: Хэрбээ би урагшатай аюулгүй байдалда найдаагүй хаа, иимэ тушаалда хүдэлхэгүй һэм. Гушан жэл соо ажалахадаа, олон лэ дахин хутагтын эри дээгүүр ябандал мэдэрэлдэ абтан байхаб. Тээд энэ мэдэрэлһээ хүрдөөгүйб, харюусалгаһаа хулаагүйб. "Иимэ, тиимэ юумэ танда үгэхэб" гэжэ хоһон үгөөр найдуулааг политикууд мэтэ бэшэ, харин урдахи тодорхой ажалаа ажахын олон лэ хүтэлбэрилэгшэд эрдэм мэдэснэгээ, эршэ шадабарингаа зэргээр үнэн сэхээр бэлүүлээд ябадаг юм. Иимэ хүтэлбэрилэгшэдэй тала би баридагби.

КОРР.: "Амар сайн, айлшан "үбэлнай" гэжэ айлтагүйгөөр угтахадамнай, хамаагүй гэжэ ойлгобоб."

В.А.: Дэгэд дээгүүршье бэшэ хаа, үлүү ехэ наһаа зоболтогүйгөөр үбэлдөө орохобди даа.

Галина ДАШЕЕВА
хөөрэлдөө хэбэ.

Уншаа, дуулаа
һэн гүт?

БОЛГОМЖОЛОН
ДЕПУТАТ

Олонхи депутат доромжолһоной, гомдохон хэрэггүй гээд хэлэхэ шүү. Юуб гэхэдэ, тэдэн зариманинь харуулаха ябаашье хаа, өөһэдөө өөһа хамгаалжа шадаха байна.

Егор Гайдар харуулаха ябадаг. Зүгөөр тэрэнэй үгышье хаань, тэрэ ядаха Егор Тимурович залуу ябаа бараг боксёр байһан ха. Тэрэ үедэнь ондоо ринг дээр Григорий Явлинский хорижо байгаа.

Мэдээсэлэй политик болоод хэлхөө холбооны тэс Гүрэнэй Дүүмын Комитет Түрүүлэгшэ Полторанин - греко-рим баридаагаар спортын мастер. Россия парламентын дэпалатын спикер Владимир Шумейко уһан доом тамаралгаар, бодибилдинг бээ хоридог байһан юм.

Анатолий Кашпировский атлетик хундэ дуратай. Урдань тэрэ килограмм штанга үргэдэг, килограмм шөгнүүртэй штанга мур дээрээ табяад хууа бододог байгаа. Зүб байһан харуулаха, депутат шаартаалай балсангуудаа харуулаһан байһан юм. Тэрэл зуура тэрэл психотерапевт байһан тухай ханаал.

Мүнөө үбэл эртэ ерэхэ юм гэлсэнэ. Тиимэһээ Владимир Жириновский санаар гүйлгөөг үргэлжэлүүлхэ юм аабэ Владимир Вольфович 1993 он олон зоной урда санаар ябаа харагдаа. Тиихэдэ "Альжир, Россия" гэһэн олонийн мурсыондэ хабаадалсаа, километр зайе 1 час 4 минут секундэ соо гатаалаа. Гүрэнэй аюулгүйн талай Комитетэй гэшүүн Татьяна Булгакова хаа зутадахагүйт. Тэрэтай хамта зайда гүйлгөөр спортын мастер шуу.

Депутатуудай дунда эгээ суутайн Юрий Власов юм даа. Дүрбэ удаа дэлхэйн, урдаа Европын чемпион болоһон Римэй Олимпиадада алтан Токиодо мүнгэн медалаа шагнагдаһан байха юм. Тэрэ дэлхэйн 29, СССР-эй 12 туйласт тогтодог.

Валерий БАТТЕН
("Аргументы и факты")
һонинһоо абтаа

Адууһа малда - элбэг тэжээл

НААЛИШАН - ЗВЕНОЕ ДААГША

Хурамхаанай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой үбһэшдэ ерэхэ үбэлжэлгые һайнаар дабахын тула тэжээл ехээр нөөсөлхые оролдоно.

Үбһэ хуряалгын эхилмэсээр, тэжээл бэлдэхэлгэдэ колхозой адуушадай бригадир Владимир Бадмаевич Доржиев эдэбхитэйгээр оролсожо, Харгана нотагта 8 хүнһөө бүридэхэн звено эмхидхээд, мүнөө 2 мянга гаран центнер шанар хайнтай үбһэ һүрилхэнэй.

Хонкино хууринай фермын ахалагша наалишан Цырма Гармаевна Цыбикова наһанайнгаа

нүхэр Валерий Сангадсевич Цыбиковтэй звено эмхидхээд, Арбуунай сабшалан дээрэ үбһэ хуряажа эхилээ һэн. Наалишан Цырма Гармаевна үбһэ хуряалгада хам оробошье, гол ажалаа орхиногүй. Тэрэһэлэн ахалагша хониншон А. Ц. Нимаев болон бусадэй звенонууд ногооной хагдартар сабшалан дээрээ ажалахаар хараалһа.

Мал адуулагша Жаргал Доржиев хүйтэн үбэлэй ерэтэр тэжээл ехээр нөөсөлхэ юм. Үбһэ хуряалгын дүүрэтэр тэрэ мянгаад центнер үбһэ һүрилхэнэй.

С.ОЧИРОВ.

Кравцова Валентина Васильевна акционернэ "Нарин сэмбын мануфактура" бүлгэмэй зэрэлгын цөхтэ эгээл үнинэй хүдэлдэг түрүүлүүлэй нэгэн гэшэ.

Энэ эканэр зэрэхэдэ өхэ түргэн, хөһөн ажалын шалгахдаа, шанарай талаар онсо илгардаг юм. Хажуудаа хүдэлжэ байһан нүхэртөө ходо зүбшөөл заабари үгэдэг заншалтай, - гээд цөхэй нормировщица Валентина Васильевна Иванова манда хэлээ һэн.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ажалай ветеран В.В. Кравцова.

С. Балдуевтай фото.

Очерк

ГАЛТА ДАЙНҮАА ГАНСАШЬЕ ШАРХАТАНГҮЙ...

дайша... наһанайн харгы зам.

Хүн гэшэ энэ алтан дэлхэй дээр түрэхэдөө, ганса өөрөө хэсэ хуби заяатай, өөрын наһанай онсо хэмжүүртэй юм гэлсэдэг. Тээд заяадаһан наһанайнгаа хэм хэмжүүрые өөрөө хүнэй мэдэдэггүй, таадаггүй байһаниинь, үнэхөөрөөшье, нюуса таабари болоно бшуу. Энэнь нэгэ талаараа һониншье, зүбтэйшье юм бээ.

Нэгэ зариман ямаршьегүй хайн ябаһаар ябажа, гэгтэ шэлэй бута хүрэнэн мэтээр бурд гээд халашадаг. Нүгөө зариманиинь хэды хүшэр хүндэ зам гасалан зоболонгые гаталгараа амиды мэндэ һалиржал ябадаг. Иимэл дээдэ хуби заяан буура хэнгэлдэрэй угай хүбүүн Бадма Будаевта тудал даа.

Агууехэ дайнай дүүрэхэдэ, сэрэгшэн Будаевтай үбсүүндэ "Германиие илаһанай түлөө" гэгһэн медаль ялараа бэлэй. 1945 оной намар, ноябриин 7-ой үглөөгүүр Баргажанһаа тэрэ гараад, үдэ багта Улан нютагаа хүрэжэ, гартэ буугаа бэлэй.

Дайнай жэлнүүдтэ хүдөө нютагүүдэй ямар хүшэр байдалда ороһониинь буланда мэдээжэ юм ааб даа. Уданшьегүй Бадма Сангадиевич түрэл колхозойнгоо ажал хэрэгүүдтэ хам ороһон ажаллажа эхилээ һэн. Хуушанайнгаа мэргэжэлээр "хүхэ түмэрөө" хүдэлгэжэ эхилээ. Тракторшье, комбайншье жолоодоо. Харин үнишье болоогүй, баһал үнөөхи үргэн Хүнтэйнгөө тракторно-тарьян ажалай бригадые даагшаар томилогдоһон байна.

Дайнай һүүлээрхи жэлнүүдтэ талха тарьян муу бэшээр ургажа, зон урма баяртай ажаһуудаг болоо. Иигэжэ хэдэн жэлэй туршада эрхимээр ажаллаһанайн түлөө Бадма Сангадиевичта олон тоото Хүндэлэлэй грамотанууд, магтаалай тэмдэгүүд аймагай, республикыншье дээдын зургаануудай зүгһөө барюулагдаа. Жэшэнь, 1959 ондо "Хара, боро газар элдүүрилһэнэй түлөө" гэгһэн медаль барюулагдаа һэн.

Дайнай һүүлэй жэлнүүдтэ түргэн саг соо түрэл колхозойнгоо ажабайдал үргэлзэхһөө гадна, Бадма Сангадиевич өөрынгөө ажабайдал зохёожэ эхилээ. Уданшьегүй нютагайнгаа басаган Дынсема Шагдурунхатай наһанайнгаа хуби заяа холбожо, Валентина гэжэ басагатай болоо һэн.

Тэрэ гэгһээр он жэлнүүд түргэн үлгэрөөл даа. Басаганиинь Уланай дунда хургуули дүүргэхээр хэлхээ холбооной техникумда һуража, бэрхэ мэргэжэлтэн болонхой. Үнинэй гэр бүлэ болонхой, үри хүүгэдээр баян ажаһуудаг. Мүнөө тэрэ Дамба Нимаевич Очиров нүхэртээ хамта Баргажанай хэлхээ холбооной таһагта ажалладаг юм. Энэ гэр бүлэ үри хүүгэдээ үргэжэ, дүүрэн зол жаргалтай, аша, зээнэрээ харанхай, яһала һайнаар ажаһуудаг. Тэдэнэр зугаалга, урьалга һайтай, хүндэмүүшэ байһаараа илгардаг юм.

Мүнөө Бадма Сангадиевичтанай гэр бүлэдэ олон ашанар, зээнэр, һүүлэй жэлнүүдтэ гушанаршье зүнэй сагта олоороо сугларжа, шууялдажа байдаг болонхой. Мүнөө жэлэй Сагаалганда Б.С.Будаев наян наһанайнгаа дабаа гаталханай, наадатай, энеэдэтэй, элүүр энхэ зандаа, урданай дуунуудаа хангуурдажал һуугаа һэн. Зол жаргалаар билтарһан, үнэхөөрөөл хүндэтэй үндэр наһан гэшэ юм ааб даа.

Уташаг хөөрөөнэйнгөө түгэсхэлдэ Улан нютагай баатар сэрэгшэ Б.С.Будаевта эхэ, эсэгын буянгаар, үргэн дэлхэйн үргэмжөөр үшөө ута наһа наһалжа, үбшэ зоболонгүй, үргэн уужам сэдхэлтэй, ульгам хурдан бодолтой, аша, гушануудаа үргэлсэжэ һуугыт даа гэжэ үрээжэ дурамни хүрэнэ.

Д.-Н.ХОБРАКОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: дайнай ба ажалай ветеран Б.С.Будаев. АВТОРАЙ фото.

Хойто Кавказай фронт болгогдон хубилгагдаа бэлэй.

Б. С. Будаев энэ гурбан фронтын бүридэлдэ дайлагдажа ябахадаа, 1942 ондо "Шэн зоригой түлөө" медальда, Алдар солын III шатын ордендо хүртөө бэлэй. 1943 оной хутасаа соо "Бэрхэ тагнуулшан" гэгһэн тэмдэгээр, "Кавказ хамгаалһанай түлөө" медальар, Алдар солын II шатын ордендоор шагнагдаһан байна.

Бэрхэ тагнуулшан Б. С. Будаев Урда фронтын болон Хойто Кавказай фронтын бүридэлдэ дайлагдажа ябахадаа, Ростов-на-Дону хотые ехэ һайнаар мэдэдэг болоо. Номгон Дон мүнэнэй эрьедэ оршодог энэ Урда зүгэй хото мүнөөшье болотор сэрэгшын зүрхэ сэдхэлһэнь гарадаггүй хаш. Энэ хотые хамгаалхын түлөө хархис дайсантай олохон шүһата гуалдаанууд болоһон аабдаа. Кавказ тээшэ дайсан сүмэрэн ороходоо, энэ хотые тойрохо аргагүй байгаа бшуу.

1943 оной һүүл багаар нэбтэрэн ороһон дайсанай нюрганиинь хуха сохигдожо, гэдэргээ сухариха баатай болоо һэн. Энэ үедэ Бадма Сангадиевичай албанда ябаһан артиллерийскэ полк түрүүшээр 4-хи, һүүлээрнь 3-дахы Украинска фронтнуудай бүридэлдэ байһан сэрэгэй частнуудай мэдэлдэнь орожо, баруун зүг руу дайсанаа намнажа эхилээ бэлэй.

Тагнуулшан Будаевтай дайшалхы замтайн ямар байһаниие гэршэлһэн үшөө нэгэ иимэ шагнал бии. 1944 ондо Никополь, Падканижа хотонуудые эрид шуудаар довтолон абалгада эрлэхэг зориг гаргаһанайн түлөө Верховно главнокомандагша, Советскэ Союзай маршал нүхэр Сталиной баяр хүргэһэн грамота болоно.

Сталиной өөрэйнь эльгээһэн баяр баясхаланиие нүхэр Будаев ямаршье шагналһаа дээгүүр сэгнэдэг байгаа. Богонихоноор бэшгэдэһэн энэ грамотын ёһотой удхань угаа гүнзэгы юм. Эдэ хотонууд шадар болоһон шанга тулалдаанай үедэ Бадма Сангадиевич хоёрдохийо үнэхөөрөөл үхэлэй үүдэндэ тулажа ерээд байгаа бшуу.

Шархатаһан нүхэрөө ногоон соогуур шэрэжэ ябатараа, дайсаңда обёорогдожо, туйлай шанга буудалга доро ороо ха юм. Удаахан саг соо үхэһэн мэтээр хэбтэхэдэнь, талаан боложо, тобшонууд хажуугаарнь гаража, тэдэ хоёрые гэмтээнгүй үнгэрөө.

Энэ болоһон ушарай һүүлээр абарагдаһан нүхэрнь Бадма тухайгаа барагдашагүй баярай үгэнүүдые хэлэжэ, үлгэр мэтээр хөөрэдэг болоо һэн. Һүүлээрнь дайшалхы нүхэдын: "Бадматай тагнууда гарабал, бараг бусахаш", - гэдэжэ, шог зугаа дэлгээдэг һэн.

Үнэхөөрөөшье, Тихон Тимофеевич Симурзин гэшэ дайнай эхинһээ тэрэнэй дүүрэтэр Бадматой хамта ябаһан нүхэрнь, хүндөөр шархатаһан байбашье, баһал амиды мэндэ нютагаа бусаһан юм. Тэрэ ород яһанай, Ростовско областиин хүбүүн байгаа. Номгон даруу зантай аад, хорон холшор үгэ зугаатай байһан ха. Тэрэ нүхэрнь дайнай һүүл багаар гвардииин сержантын зиндаатай боложо, отделениин командир боложо ургаһан намтартай.

Б. С. Будаевтай алба хэһэн полкын сүлөөлэлсэһэн ехэ-ехэ хотонууд гэхэдэ, Кишинёв, Бухарест, Будапешт болон бусад болоно. Гадна эрхим тагнуулшан Будаев Югославиин түб хото Белградые сүлөөлэлгэдэ хабаадалсахадаа, гурбадахая үхэлэй хажууда дүтэлөөд байһанаа, "хилгаһан" дээгүүр "дамжажа", амиды мэндэ үлэһэн тухайгаа тэрэ мүнөө хөөрэдэг.

Дайнай эхилһэнһээ хойшо дайсад энэ хотые Балкан дээрэхи плацдарм болгоһон байгаа ха юм. Тэрэниие эзэмдэн абахын түлөө хотын үйлсэнүүдтэ шанга тулалдаанууд яһала болоо хаабдаа. Хэнэйшье мэдэһээр, үйлсэнүүдэй байлдаанууд миин талада болоһон тулалдаануудһаа тад ондоо, нилээд хүшэр байгаа бшуу. Дайсанай хаанаһаа, али буланһаа, сонхоһоо буудахаяа байһыне яажэ мэдэхэбиш? Бадма Сангадиевич эндэ баһал олон нүхэдөө алдаһан тухайгаа шаналан хөөрэдэг байна.

Дайсанаа дараха сагай дүтэлжэ байһан энэ үедэ нүхэдөө алдаха гэшэ тон урмагүй, ганцуудалтай хэрэг байгаа даа. Эгээл эндэ "Белградые сүлөөлһэнэй түлөө" гэгһэн медаль Б.С.Будаевта үгтөө.

Һүүлээрнь эрлэхэг тагнуулшанай дайшалхы замтайн эсэс Баруун Европын гоё һайхан хотонуудай нэгэн, Австриин түб хото Венэдэ дүүрээ бэлэй. "Веные абаһанай түлөө" гэгһэн медаль ветеранай үбсүүндэ яларан харагдадаг. Тэрэ энэ хотые сүлөөлэлсөөд, Агууехэ Иалтын майн 9-нэй һайндэрые эндэл тэмдэглэхэ зол жаргалтай байгаа. "Дайн дүүрбэ" гэгһэн зүрхэ сэдхэл доһолгоһон энэ соносхол дуулахадаа, дайшалхы нүхэд тэбэрилдэжэ, таалалдажа, баярлаһандаа бархиралдажа байхадань, гайхалгүй юм хааб даа.

Баргажан, Улаан-Үдэ, Шэтэ, Москва, Крым, Ростов-на-Дону, Хойто Кавказ, Кишинёв, Бухарест, Будапешт, Белград, Венэ дахилгай түрэл Баргажан—энэл даа. юрын буряад хүбүүн, баатар сэрэгшэ Бадма Сангадиевич Будаевтай гаталһан аюултайшье, алдар солотойшье

Тэрэ ороноо хамгаалхын Агууехэ дайнда нютагаһаа 1710 хүн хабаадаһан юм. Тэдэнэй энийн түрэнэн, гараһан тоонто нютагтаа бусажа ерэхэ зол хубигүй байшоо. Эдэ үдэй олонхын хархис дайсантай хатуу хэлээр тэмсэжэ, хариин хүйтэн газар тэбэрин,

нютагаа бусаха ехэ аза талаантай хүнүүдэй нэгэн наймнай хүбүүн, Бадма Сангадиевич Будаевтай халхы зам тухай хөөрэхэ гэгһэн наһаатай байгаа

Тэрэ 1915 ондо Баргажан голой Улан нютагай "жэжэ" гэжэ багахан һууринда түрөө. Баргажанай эсэгын буура хэнгэлдэр уг гарбалтай хүн юм. Тэрэнэй түрэлхидын тэрэ сагай хүнүүдэй шуудалай хэмжээгээр дунда зэргын шадалтай, хубуудтэй гэр бүлэ байгаа. Гэр бүлэдөө 4 хүбүүд, агад хэн.

Бадма Сангадиевич энэ аилай хоёрдохы үйинь болодог юм. Эсэгын дүрбэн хүбүүд нда бултадаа хабаадалсаа. Багаһаа һүбэлгэн, Бадма хүбүүн нютагайнгаа хургуулиин доодо дүрбэн класс дүүргэхээр, ажалай үргэн гараха ушартай болоо һэн. Тэрэ үедэ хашье гэшэмнай бэлэн хэрэг бэшэ байгаал Шэнээр байгуулагдаһан "Нэгэдэл" гэжэ элдэ элдэбын ажалда хүдэлөө.

Даншьегүй сэрэгэй албанда татагдаха наһан гэжэ, 1936-1938 онуудаар Улаан-Үдэ хотодо кавалериин бригадада албата уялгая дүрээһэн. Албанай һүүлээр түрэл нютагаа бусажа, гойтын трактористнуудай курсануудые олохон саг соо дүүргэжэ, түрэл колхоздоо дахинаа үлгэжэ эхилбэ. Залуу механизатор элдэб түхэлэй ТЗ, ЧТЗ болон мөөртэй У-2 гэхэ мэтын) тракторнуудые жолоододог болоо һэн.

Уданшьегүй Бадмые Хүнтэйн тракторно-тарьян ажай бригадые даагшаар томилбо. Түрүүшынгээ ажай тарилгые һаял дүүргэжэ байхадань, Агууехэ дайны эхилшөө бэлэй даа. Иигээд лэ хүдөө тагуулаа эршүүл сэрэгтэ мордожо захалаа. Бадма Сангадиевичта "бронь" барюулагдажа, ажал ургасаяа намартаа хуряалсаха аргатай болоһон байгаа.

Октябрь һарада, арай-шамай ургасаяа хуряжа хүрэхэдэ, залуу механизатор Бадма сэрэгэй албанда татагдаа бэлэй. Түрүүшээр тэрэ Шэтын бастийн Оловинная станци шадар артиллерийскэ полкын залуу командирнуудай курсада һуралсал гадна, Тэрэнэ хүсэд дүүргэһыггүй байтарнь, залуу сэрэгшэе Москва шадархи арминуудай нэмэлтэ курс болон абаһааа һэн.

Москва хотодо хахад харын турша соо байгаад, түрүүшын урда зүгэй Крымскэ фронтын бүридэлдэ элсэхэдэ, Тэрэ үедэ хархис фашистууд Кавказые зорилго урдаа табижа, нилээд ехэ хүсэ элсэһэн хаяһан байгаа. Залуу сэрэгшэ Бадма Будаев эгээл түрүүшынхьеэ дайнай гашуун амтые аша мхаараа үзөө бэлэй.

Илангаяа Керчь хото шадархи шүһата тулалдаанууд хээрэдэнь мартгдахагүй. Артиллерийскэ полкын ахалагша тагнуулшан Бадма Будаев эндэл түрүүшынхөө үхэл гэшыне нюдөөрөө хаража, арай шамай амиды мэндэ үлөө юм.

Ушарын юуб гэхэдэ, тэрэ дайсанай ара талада байһан аад, хоёр талаһаа эхилһэн артиллерийн буудалга доро орошоо бшуу. Снарядуудай дээрлэхэдэ хэдэн метр холо шэдүүлжэ, харанхалан бшуу. Зүгөөр аза талаангаараа юм гү, али ариуун таалаараа гү - бөөдэ ямаршье тэмдэггүй амиды сүлөөлһэндэнь гайхамаар байгаа бэлэй.

Эндэл түрүүшынхөө хэлэлсэгүй олоор хани тодон хосороо һэн. Хажуугаарнь хүнгөөршье, сэрэгшье шархатаһад тоолоногүй олон хааб даа би энэ тулалдаанай һүүлээр хэдэн сүүдхэ соо ажаллажыше шадахаяа, дуулахааянь болёод ябаа юм. Үнэхөөрөө "конгузи" гэхэ гү, али бүтүүгээр гэгһэжэ гэшэнь энэ гү гэжэ ойлгожо ядааб. Харин тухайнгаа хүсэд, бэсэнгээ бараг хадань, хэдэг хүсэд лэ ябахаш даа, - гэжэ хөөрэхэдөө, Бадма Сангадиевич бодолгото болон, абяагүй дуугай болоод һуугаа һэн. Иигэжэ тэрэ дайнай талмай адалхан хани нүхэдөө ой ухаандаа оруулжа, тулалгаа ёһотой даа.

Түрүүшын тэдэнэй полк хашагда хашагдаһаар адал адалаа орхижо, ехэ газар дээрэ гаража, дахинаа түрэл нэгдэхэ ушартай болоо юм. Удангүй гэгһэн Крымэй фронтые Урда фронттой хамта үзгөөр Урда фронтшые удаан байгаагүй,

(Үргэлжлэл. Эхинийн сентябриин 5, 6, 7-ной дугаарнуудат)

Б

БАТ ХААН—Бат болбол Чингис хаанай аха хүбүүн Зүчийн хоёрдохи хүбүүнийн болоно. Бат болбол зоригтой, шулуун шударга, сэрэг дайнай эрдэмэй хайн ударидагша, улс түрын томохон ажал ябуулгагша байхан байна. Тиигээдшье тэрэнэй абганар Цагаадай, Өгөдэй гэгшэд тэрэндэ ехэ этигэл үзүүлжэ, шухала ба хэсүү үүргэнүүды тэрэндэ даалгадаг байгаа.

Бат өөрынгөө эсэгэ Зүчийн улсые, Алтан ордоной улсай хилые улам үргэхдэн мандуулан болоно. Өгөдэй хаан болоод, 1236 ондо баруун оронүүды байлдан эзэлхэ хэргые Батада даалгаба. Батын эзэмдэһэн нютаг Монгол гүрэнэй баруун талада байхан тула дай ударидахадань, бусаднаа ойро дүтэ байгаа.

Энэ дайнда Сүбэдэй жанжин, Өгөдэй аха хүбүүн Гүюг, Цагаадай аха хүбүүн Бури, Тулуйн аха хүбүүн Мөнх гэгшэд оролсобо. Энэ дайн түүхэдэ "ахмад хүбүүдэй байлдаан" гэжэ нэрлэгдэн юм. Монголой дүшэн түмэн сэрэг Кама голые гаталан, Ижил мүрэнэй болгарнуудые бута сохёод, газар оронийн хооһолбо. Мүн Рязанийн улсые, Москва хото, Ростов, Ярославль, Тверь, Димитров, ородой ниислэл Владимир гэхэ мэтын хотонуудые эзэлэн абаба.

1238 оной 3 дугаар нарада Батын сэрэг Новгород хотын зүг тээшэ хүдэлжэ, замдаа Смоленскын иргэн, Черниговэй улсуудые эзэлэн абаба. 1239 оной эсэстэ Монголой сэрэг Крымые байлдан абажа, баруун зүг тээшэ дашбан, Переславль, Чернигов, Киев хотонуудые эзэлэн байна. Тиухэдэ Монголой урда Баруун Европодо сүмэрэн орохо зам нээгдэжэ, бултанай урда Мажарые (Унгарые) байлдан мүрдэхые зорихон байна.

Монголой сэрэг добтолгоёо эхилжэ, Польшо, Силезиие добтолжо, 1241 оной 4 дугаар нарын 9-дэ Польшо Германийн хамтархан хүсые Лигницэй дэргэдэ бута сохин, Карпадай уулые дабан, Унгарын нютагта сүмэрэн орожо ерэбэ. Тэрэл нарада Бат хаан ба Сүбэдэй жанжинай сэрэг Унгарын сэрэгые Тисса гол дээрэ бута сохибо.

Унгарт байхан Монголой сэрэг 1241 оной үбэл Дунай мүрэнэй мүйлхэтэхэдэн гаталан, 12 дугаар нарада Гротиае, добтолжо, удангүй Загреб хотые эзэлэн абаба. Тэндэ хоргодон байхан Унгарын хаан Бела Даламацадай зугаада, барижа абаха сэрэг томилон ябуулба. Тэрэ үедэ Монголой сэрэгэй

Чингис хаан тухай табца тайлбарч тал

зариманинь далай хүржэ, зариманинь Австриин Венэ хотын хажууда ошожо, гол хүсэнийн Унгарт байба.

Гэбэшье Бат хаан түбэй Европодо эхилхэн добтолгоёо саатань үргэлжлүүлэнгүй, харин сэрэгэе абажа, гэдэргэе бусахан юм. Энэ нэгдэхээр, хүсээ нэлбэхэ, хоёрдохор, тэрэ үедэ Өгөдэй хаан наһа баража, хаание залгамжалха ябадлаа боложо, Монгодо ехэ тэмсээн гаража байхантай холбоотой юм. Гэбэшье Өгөдэй хүбүүн Гүюг хаан шэрээдэ нуужа, Бат хаан өөрын хуби улс болохо Алтан ордые Монголой түб захиргаанһаа нилээд тусгаар байлгахые хэшээжэ, бээ дааха бодолго ябуулжа байна.

Бат Европодо байлдажа байха үедөө Гүюгтэй эбээ таһархан ушарһаа Гүюгы хаан болгожо нуулгахагүй арга ухаа бэдэрхэн болобошье, тэрэ зорилгоёо бэлүүлжэ шадаагүй юм. Гүюгтэй үхэнэй удаа Бат хаан Тулуйн хүбүүн Мүнхые хаан шэрээдэ нуулгахын түлөө тэмсэжэ, 1251 ондо Мөнхые Монголой ехэ гүрэнэй хаанаар дэбжүүлбэ.

Мөнх хаан Монгол гүрэн дотор хөмөрлөл гаргахгүйн тулада ноёд, жанжинарые али болохоор эблэрүүлхэ, илангаяа өөрынь хаан шэрээдэ нуулгаха ябадалые шийдхэлсэһэн хүсэрхэг Бат хаантай зүбөө ололсон байхые эрмэлзэдэг бэлэй.

Бат хааншье Мүнхые жэнхэни эзэн хаанай ёһоор хүндэлжэ байгаа. Рубругай бусахада (суута аяншлагаша-орш. Д.Б.), Мөнх хаан "Хүнэй толгойдо хоёр нүдэн байбашье, хараань нэгэ тээшээ шэглэн байдаг, үрөөһэн нүдэнийн хайшаа харанаб, нүгөөдэн мүн лэ тишээ харадаг. Ши Батын тэндэһээ ерэнхүн хадаа мүн лэ тэрэнэй нютагаар дайража бусабалшини зохихо байна",— гэжэ хэлэбэ.

Энэ бүгдэнь харахада, нэгэ талаар Бат хаан Мөнх хаанай эрхые хүлээн, захирагдажа байхан болобошье, нүгөө талаар тэрэ үедэ Алтан ордоной улсай хүсэн ехэ боложо, түб Монголой эзэн хаанай нүр хүсэндэн аб адлихан боложо, халаха хандархын үндэһэ нуури табигдажа байхые харуулжа байба.

Вильгельм Рубрук бэшэхэдэ: "Иигэжэ Бат болбол шууд захирагдаха эзэн хаанһаа бусад татаарай бүхы ноёд, тайжанарһаа үлэмжэ хүсэрхэг байба",— гэнэ.

Бат хаан 1256 ондо наһа бараа. **БОГРА**—Чингис хаанда этигэлтэй болоһон түүрэг угсаатанай хүн. Бограе хоёр монголтой хамта Хорезмын шах Мухамедтэ элшэ болгон эльгээбэ. Эдэ элшээр монголой худалдаашадай Хорезмын Отрар хотодо алагдаһанай ушарынь элирүүлжэ, шах Мухамедтэ буруу гэжэ хэлүүлхээ ошоһон

байна.

Чингис хаан элшээр захин хэлүүлхэдэ: "Ши энэ ороной худалдаашание мууе үзэхгүй гэжэ намда этигүүлхэн байнаш. Ши үгэдөө хүрөөгүйлши. Иимэ үнэншэ бэшэ байха гэшээ хаан хүндэ жэгшүүритэй. Хэрбээ шинии буруугаар худалдааша алагдаагүй гэжэ минии үзэхэ ёһотой болбол, ши тэрэ хотын дэргые намда эльгээ, хэрбээ үгэхгүй болбол байлдаанда бэлдэ",— гэнэ.

Хорезмын шах Мухамед Чингисэй ябуулан элшые хүлээн абаад, хоёр монголын алажа, ахалагша Бограгийн нахалые тайража доромжолон, гэдэргэнь ябуулан юм.

Монголой худалдааша болон элшээрэ алаһан ябадал Чингис хаанай сэрэгтэй Дунда Азида сүмэрэн орохын нэгэ шалтаган болоһон байна.

БОДОНЧАР—Чингис хаанай дээдэ обог. Алангуагай табан хүбүүдэй хамагайнь бага Бодончар бэлэй. Алангуагай наһа бараһанһаан хойшо табан хүбүүдын адуу мал, эд зөөриее хубаажа абаха болобо.

Бэлгүнэтэй, Бүгүнэтэй, Буха Хатаги, Бухату салжи дүрбэн бүхы юумээс хубаажа абаад, Бодончар мунхагы дорой, ухаа муутай гэжэ хуби үгэбэгүй. Тиигэхэдэнь Бодончар мунхаг аханартаа гомдожо, түрэл гаралдаа тоогдохогүй хадаа эндэ юу хэжэ нуугаабиб гээд, гол дайртай, годигор һуултэй мориёо унажа, үхэбэл үхэе, амидарбал амидарая гэжэ шийдээд, Онон мүрэн руу ошобо. Тэндэ газарта үбһэн гэр барижа нууба.

Аханарынь нэгэ дахин Алангуа эхынгээ нургаалые ханажа, Бодончарые үгылжэ, Буха Хатагы тэрэнэй хойноһоо ябуулба. Буха Хатаги Балжан аралһаа Бодончарые оложо, дахуулан ябажа байтарнь, Бодончарынь:

—"Аха-аа, аха хүн түрүүтэйнь, дэгэл захатайнь хайн" гэхэдэнь, Буха Хатаги тэрэ үгыень хайхарбагүй. Бодончарай тэрэ үгээ хоёр дахин дабтабашье, ахань харюу хэлэбэгүй. Мүн тэрэ үгээ гурбадахия хэлэхэдэнь, "Ши энэ үгые юундэ дахин-дахин үгүүлжэл байнаш?" — гэжэ асууба.

Тиухэдэнь Бодончар харюусаба: "Тугаарай Түнхлэг горхоной бүхы иргэндэ ямаршье эзэнгүй, ехэ, бага, хайн, муу, толгой хүлсүм нэгэн адли шахуу байна. Иимэ хилбар иргэн тулань тэрэниие бидэ эзэлжэ абай". Ахань үгүүлбэ: "Зай, тиимэ болобол, гэртээ хүржэ, аха дүүнэртээ хэлсэжэ мордоё. Түрүүлэн тэдэнэр Бодончарые ябуулба. Бодончар түрүүлэн ябажа, нэгэ жэрмэһэн эмые барижа: "Ши юун хүмши" гэжэ асуухадань, тэрэ эмэ "Би жарчиуд аданхан урианхайн хүн" гэнэ. Тэндэһээ аха дүү табуулаа тэрэ иргэнийе

добтолжо, адуу малынь абажа, хүн арадынь зараса болгобо. Тэрэ жэрмэһэн эмэ Бодончарта ерэжэ, хүбүү түрбэ. Тэрэниие хари обогой хүбүүн гэжэ Жажирадай гэжэ нэрлэбэ. Жадаранай эсэгын дээдэ үетэрэ болобо. Тэрэ Жажирадын хүбүүн Тугудай нэрэтэй бэлэй. Тугудайн хүбүүн Бури булчиру, Бури булчируутай хүбүүн Хар хадан бэлэй. Хар хаданай хүбүүн Жамуха бэлэй. Жадаран обогтон тэрэ болобо. (Жада гэдэргын хари бусад гэнэн үгэ болоно). Тэрэ эмэ баһа Бодончарһаа нэгэ хүбүүтэй болобо. Тэрэниие барижа абаһан эмын хүбүүн гэжэ Бааридай гэжэ нэрлэбэ. Бааридай обог тэрэ болоно. Бааридайн хүбүүн Зүтгэл бүхэ. Зүтгэл бүхын олон эмэ абаһан тула, хүбүүдын манан мэтэ олон түрбэ. Манан баарин обогтон тэдэ болобо.

Бэлгүнэтэйһээ бэлгүнэд обогтон болобо. Бүгүнэтэйһээ бүгүнүүд обогтон болобо. Буха Хатагиһаа хатагин обогтон болобо. Бухату салжиһаа салжид обогтон болобо. Бодончарһаа боржиган обогтон болобо. Бодончарай абаали эмэһээ түрэнхүн хүбүүн Хабич нэрэтэй бэлэй.

Тэрэ Хабич баатарай эрын энжэдэ ерэнхүн эмые Бодончар татаар эмэ болгожо, нэгэ хүбүүнэй түрэхэдэ, Жаурьдай гэжэ нэрэ үгэбэ. Бодончарай амиды байха сагта Жаурьдае зүхэл тайлгада орохо эрхэтэй болгобо. Бодончарай үгы болоһоной һүүлдэ тэрэ Жаурьдае аданхан урианхайн хүн байхан тула тэрэнэй хүбүүн гэжэ тайлганаа үдэжэ гаргаба. Тэрэ Жэурьдын элинсэг хулинсэг болоно.

Хабич баатарай хүбүүн Мэнэн туудун бэлэй. Мэнэн туудунай хүбүүд Хачи хүлэг, Хачиу, Хачула, Харадай, Хачиун, Начин баатар болоно. Тиигэжэ Добу мэргэнэй бэлбэһэн хатан Алан гуагай одхон хүбүүн Бодончар өөрын шэнэ обогые үүсхэжэ, "боржигин" гэжэ нэрлэбэ. Боржигин обогынь Бодончарһаа Чингис хаан хүрэтэр арбан нэгэн үе уламжална.

БООРЧИ—Боорчи болбол Чингис хаантай хамагай түрүүндэ ушаран нүхэсэһэн андан юм. Чингис хаанай дээдэ үеын Хайдугай удамай Арулад обогтой Наху баянай хүбүүн. Хиад боржигин обогой хүн Чингис залуудаа найман шарга агтаа алдаад, тэрэнээ бэдэржэ ябахадань уулзажа, хамта ябалсаһан гүүхэтэй бэлэй.

Тайчуудай баряанһаа зугадажа, хэдэн хоног боложо байтарнь, Тэмүүжинэй найман шаргал агтые нэгэ үдэр дээрмэшэд ерэжэ, шууд туужа ябашаба. Тэмүүжин агтануудайнгаа мүрыень мүнхэжэ ябаһаар, хээрэ талада нэгэ хүбүүнэй гүү наажа байхадань уулзажа, танилсан,

нүхэр болобо. Тэрэ хүбүүн Наху баянай ганса хүбүүн Боорчи гэдэг байба.

Боорчи Тэмүүжинэй охон хонгорые агтада табижа, шонхор мориёо Тэмүүжин унуулжа, өөрөө хурдан мориёо унажа, хамта яба Тэмүүжэн Боорчи хоёр добтолон, дээрмэшэд хулуухан найман шарга агтые бусаан абаба. Иигэжэ Тэмүүжэ Боорчи хоёрой нүхэсэл эхилэ.

Удангүй Тэмүүжэ гэрлэнхэйнгээ удаа Бэлгүүтэ ябуулжа, Боорчи нүхэр гэжэ уриба. Боорчи Бэлгүүтэ иигэжэ хэлэхэдэнь, бүхэн хонгороо унан ерэбэ. Боорчи иигэжэ Тэмүүжэнтэй нүхэсэл Тэмүүжэнэй хамагай этиг дотор нүхэрын болоһон хонгор Тэрэнһээ хойшо монголын нэгдэххын түлөө хүсөө үгэлэ хүн юм. 1206 ондо Чингис хаанаар дэбжүүлхэдэнь, Монгол гүрэнэй баруун түлгэнийн Боорчи захирха болобо.

Далан нэмэргэдэ татаартай тулагдажа хоноходо, үдэр, хүн үргэлжэ хура бороон оробо. Тэрэ хүн эзэнэе унтуула гэжэ. Боорчи нэмэргээ нэмэрүүлжэ борооной ууһа дуһауулахагүйгөөр хүнэй туршада зогсохоодо, үрөөһэн хүлөө ганса дахин бэлгүүтэ гэхээ бэлэй. Энэнь Боорчи эзэндэ хэды шэнээн үнөншье харуулжа байна.

Боорчи болбол элдэр даруу нүхэрмэг, уужам сэдхэмтэй эрлэхэг баатар байхан юм. Чингис хаанай дэргэдэ бэишье хамгаалан ябадаг, орон нютагайнгаа хүнүүдтэ нуугаа зүбшэлээ үгэжэ байдаг маша ехэ нэрэ хүндэтэй шадар дотороо хүн, хэшэгтэн ноён хүн байлаа.

Эзэн Чингис хаан өөрынхөө сэрэг ударидаха ябадада табца харуулан юһэн жанжинайнгаа нэгэн Боорчи тухай:

Миний залуу байха сагта
Найман шаргалые эрьюулан

Наранай ургаха хирэдэ
Намтай уулзаһанһаа хойно
Насад үнэнөөр зүдхэлэ
Наху баянай хүбүүн
Найрта хүлэг Боорчинийн
Айл зуура ябахадаа
Алаг буруу мэтэ номгон байбашье

Алалсаха дайсантай
уулзахада
Арсалан барас мэтэ
дошхоройн дараа

Аюулта дайсаниие дараа
түмэн

Ами бээе хайрлахгүй
Ашата хүлэг Боорчинийн
гэжэ магтан дуулаһан бэлхэ
Боорчин удмайхын одоо
Монгол, Үбэр Монгодо
бии. Монгол газарай бүхы
баян гэжэ уулын хажуу
Боорчин эсэгэ Наху
үбэлжэдэг хэн гэлсэдэг.

Монголын
Д.БАЛЖИНИН
оршуул

(Үргэлжэлэлын хон
гараха).

ТЕЛЕВИДЕНИ

Сентябриин 11-нээ 17 болотор

11, ПОНЕДЕЛЬНИК

ОРТВ

7.00 Телеуэтро.
8.00 Новости.
9.00 Тропиканка.
10.00 Пале чудес.
11.00 Человек и закон.
12.00 Мультфильм.
13.00 Город круглый год.
14.00 Новости.
15.00 В эфире ГТРК "Мир".
16.00 Николай Еременко и Наталья Дарчук в телесериале "Красное и черное". 1 серия.
17.00 Иванов, Петров, Сидоров...
18.00 Новости.
19.00 Семейный спорт.
20.00 Отверженные.
21.00 Звездный час.
22.00 Шпаргалка.
23.00 Элен и ребята.
24.00 Тет-а-тет.
25.00 Новости.
26.00 Тропиканка.
27.00 Час пик.
28.00 Миниатюра.
29.00 Пресс-клуб.
30.00 Спокойной ночи, малыши!

Россия

9.00 Вести.
9.25 Звезды говорят.
9.30 Ритмика.
9.45 Требуется, требуются...
10.00 Мультфильм.
10.05 Телегазета.
10.10 Худ. фильм "Опиум".
10.15 Музыкальный экспромт.
10.20 Милицейская хроника.
10.25 Вести.
10.30 На политическом олимпе (до 13.20).

Бурятское телевидение

17.35 Сагай суурян.
18.05 Байкал.
18.15 Курьер.
18.20 Коктейль.
18.25 Встреча. Ольга Аюрова.
18.30 Куда идет энергетика? Прямой эфир.
18.45 Байкал.

Россия

9.00 Вести.
9.25 Детектив по понедельникам.
9.30 Галипарковки "Пять-В". Часть 1-2.
9.35 Река времени.
9.40 Репортер.
9.45 Без ретуши.
9.50 Автомат.
10.00 Вести.
10.05 Чемпионат мира по автогонкам (до 02.40).

3 канал "Бурятия"

17.00 Программа передач.
Россия
17.05 Детские новости.
17.20 Праздник каждый день.
17.30 Мультфильм.
17.40 Вести.
17.45 Новая линия.
17.50 Спасение.
18.00 Чемпионат мира по вольной борьбе среди женщин.
18.05 Сергей Есенин. Последний поэт.
18.10 Купить - не купить.
18.15 Новая линия.

Бурятия

21.00 Мультфильм.
21.20 ТВ-3.
21.30 Авоська.
21.40 Боевик "Воры в законе".

12. Вторник

ОРТВ

7.00 Телеуэтро.
8.00 Новости.
9.00 Тропиканка.
10.00 Николай Еременко и Наталья Дарчук в телесериале "Красное и черное". 3 период.
11.00 В мире животных.

11, ПОНЕДЕЛЬНИК

12. "Анонс". Радиообзор недели.
13. Радио "Земля родная". Заметки с республиканского совещания овецоводов (на бур. яз.).
14.5-17.00 Информационная программа.
17.22 Радиостудия "Биракан".
17.47-8.00 Утренний концерт.
19.22-19.52 Республиканские известия (выпуск на бур. и рус. яз.).

12, ВТОРНИК

6.12 Республиканские известия (выпуск на рус. и бур. яз.).
6.40 Обзор республиканских газет.
6.45-7.00 Информационная программа.
7.22 "Верхнеудинский чудак". Повтор передачи от 2 июня 1995 г.
7.45-8.10 "Народный Хурал: дела, проблемы, перспективы" (на бур. яз.).

12.25 Мультфильм.
12.45 Пойми меня.
13.00 Новости.
13.20 В эфире ГТРК "Мир".
14.00 Красное и черное. 2 серия.
15.10 Иванов, Петров, Сидоров...
16.00 Новости.
16.20 Футбольное обозрение.
17.00 Посмотри, послушай.
17.20 Кактус К.
17.30 Квартет "Веселая компания".
17.40 Волшебный мир.
18.00 Очень короткие новости.
18.05 Элен и ребята.
18.30 Джэм.
19.00 Новости.
19.20 Тропиканка.
20.10 Мультфильм.
20.30 Телемемуары.
21.00 Тема.
21.45 Спокойной ночи, малыши!
22.00 Время.
22.55 Из первых рук.
23.10 Остросюжетный фильм "Подсатривающий" (Великобритания).
01.00 Версии.
01.20 Волейбол. Чемпионат Европы. Мужчины. Сборная России - сборная Румынии.
02.05 Время.
02.25 Майкл Дуглас в телесериале "Улицы Сан-Франциско". 7 и 8 серии.
03.05 Кумиры, кумиры... Лариса Долина (до 04.50).

Россия

9.00 Вести.
9.25 Звезды говорят.
9.30 Ритмика.
9.45 Требуется, требуются...
9.50 Мультфильм.
10.15 Телегазета.
10.20 Площадь искусств.
10.50 Милицейская хроника.
11.00 Вести (до 11.30).

Бурятское телевидение

17.30 Мультфильм.
18.15 Байкал.
18.25 Курьер.
18.40 Коктейль.
18.55 Видеоканал "Пульс".
19.45 Встреча с лидером движения "Выбор России" Е. Т. Гайдаром.

Прямой эфир.

20.45 Байкал.

Россия

21.00 Вести.
21.25 Подробности.
21.35 Никто не забыт.
21.50 Худ. фильм "Последние дни Шену" (Австралия).
21.30 Река времени.
23.35 Киношок-95.
24.00 Вести.
00.25 Автомат.
00.30 Берлин, Александрплатц. 5-я серия (до 01.45).

3 канал "Бурятия"

17.00 Программа передач.
Россия
17.05 Детские новости.
17.20 Новая линия.
17.50 Месяцеслов.
18.00 Вести.
18.05 Новая линия.
18.20 Мультфильм.
18.45 Праздник каждый день.
18.55 Мультфильм.
19.10 Антракт.
19.15 Торговый дом.
19.30 Россия. Объяснение в любви.
19.40 Л-клуб.

Бурятия

21.00 Мультфильм.
21.20 ТВ-3.
21.30 Авоська.

21.40 Боевик "Дрянь".

13. Среда

ОРТВ

7.00 Телеуэтро.
8.00 Новости.
9.00 Тропиканка.
10.00 Тема.
11.55 Футбол. Кубок УЕФА. 1/32 финала. "Спартак" (Владикавказ) - "Ливерпуль" (Англия). 2-й тайм.
12.35 Пойми меня.
13.00 Новости.
13.20 В эфире ГТРК "Мир".
14.00 Красное и черное. 3 серия.
15.10 Иванов, Петров, Сидоров...
16.00 Новости.
16.20 Семейный спорт.
17.00 Домисолька.
17.20 От чего и почему.
17.50 Фан-клуб.
18.00 Шпаргалка.
18.05 Элен и ребята.
18.30 Тин-тоник.
19.00 Новости.
20.10 Час пик.
20.35 Угадай мелодию.
21.00 Мы.
21.45 Спокойной ночи, малыши!
22.00 Время.
22.55 Москва. Кремль.
23.15 Футбол. Кубок УЕФА. 1/32 финала. "Спартак" (Владикавказ) - "Ливерпуль" (Англия).
01.05 Версии.
01.20 Волейбол. Чемпионат Европы. Мужчины. Сборная Болгарии - сборная России.
02.05 Время.
02.25 Улицы Сан-Франциско. 9, 10 серии.
04.05 Телемемуары (до 04.35).

Россия

9.00 Вести.
9.25 Звезды говорят.
9.30 Ритмика.
9.45 Требуется, требуются...
9.50 Мультфильм.
10.15 Первая леди экрана. Грета Гарбо.
10.45 Санта-Барбара.
11.35 Телегазета.
11.40 Крестьянский вопрос.
12.00 Вести.
12.30 Милицейская хроника.

12.40 Ключевой момент.

12.50 Российское бюро путешествий (до 13.35).

Бурятское телевидение

17.30 Мультфильм.
17.40 Социальная защита. Негосударственный пенсионный фонд.
18.10 Байкал.
18.25 Курьер.
18.40 Коктейль.
18.55 Толи.
19.55 "Ракурс" представляет: Будни. Его Величество.
20.45 Байкал.

Россия

21.00 Вести.
21.25 Подробности.
21.35 Санта-Барбара.
22.30 Городок.
23.05 Клуб губернаторов.
23.45 Экран криминальных сообщений.
24.00 Вести.
00.25 Река времени.
00.30 Худ. фильм "Пой песню, поэт...".
01.50 Автомат.
01.55 Астрология любви. Ирина Понаровская. (до 02.25).

3 канал "Бурятия"

17.00 Программа передач.
Россия
17.05 Детские новости.
17.20 Праздник каждый день.
17.30 Дальний Восток.

18.00 Вести.
18.15 Новая линия.
18.20 Мультфильм.
18.45 Непопулярная тема.
19.00 Поют драматические актеры.
19.30 Я - лидер.
19.55 На первенство мира по шахматам. Г. Каспаров - В. Ананд.
20.10 Эксповидео
20.25 Своя игра.

Бурятия

21.00 Мультфильм.
21.20 ТВ-3.
21.30 Авоська.
21.40 Сагай хурдэ.
22.15 Боевик "Отряд-Д".

14. Четверг

ОРТВ

7.00 Телеуэтро.
8.00 Новости.
9.00 Тропиканка.
11.10 Футбол. Лига чемпионов. "Блэкберн" (Англия) - "Спартак" (Москва).
13.00 Новости.
13.20 В эфире ГТРК "Мир".
14.00 Красное и черное. 4 серия.
15.10 Иванов, Петров, Сидоров...
16.00 Новости.
16.20 Семейный спорт.
17.00 Мультфильм.
17.20 На балу у королевы.
18.00 Очень короткие новости.
18.05 Элен и ребята.
18.30 До 16 и старше...
19.00 Новости.
19.20 Тропиканка.
20.00 Час пик.
20.35 Угадай мелодию.
21.00 Футбол. Лига чемпионов. "Динамо" (Киев) - "Панатинакос" (Греция). 2 тайм.
21.50 Спокойной ночи, малыши!
22.00 Время.
23.00 Футбол. Лига чемпионов. "Блэкберн" (Англия) - "Спартак" (Москва).
01.00 Версии.
01.20 Футбол. Лига чемпионов. Обзор семи матчей.
02.50 Время.
03.10 Улицы Сан-Франциско. 11 серия.
04.00 Приз Бенуа. Гала-концерт звезд балета (до 04.55).

Россия

9.00 Вести.
9.25 Звезды говорят.
9.30 Ритмика.
9.45 Требуется, требуются...
9.50 Ключевой момент.
10.00 Мультфильм.
10.25 Санта-Барбара.
11.15 Партия халаявы.
11.35 Телегазета.
11.40 Крестьянский вопрос.
12.00 Вести.
12.30 Милицейская хроника.
12.40 Музыкальный экспромт.
12.50 Навстречу Всероссийскому совещанию молодых писателей.
13.00 Сталинградские мадонны (до 13.35).

Бурятское телевидение

17.30 Хун ба уе саг.
18.00 Байкал.
18.10 Женщина в науке. Рассказ о проректоре по научной части Академии культуры и искусств Л. В. Шулуновой.
18.45 Курьер.
19.00 Коктейль.
19.15 Поговорим. Принимает участие депутат Госдумы РФ Н. Я. Кондаков.
19.45 Программа "Контакт".
20.45 Байкал.

Россия

21.00 Вести.
21.25 Подробности.

Сентябриин 11-нээ 17 болотор

РАДИО

11, ПОНЕДЕЛЬНИК

12. "Анонс". Радиообзор недели.
13. Радио "Земля родная". Заметки с республиканского совещания овецоводов (на бур. яз.).
14.5-17.00 Информационная программа.
17.22 Радиостудия "Биракан".
17.47-8.00 Утренний концерт.
19.22-19.52 Республиканские известия (выпуск на бур. и рус. яз.).

12, ВТОРНИК

6.12 Республиканские известия (выпуск на рус. и бур. яз.).
6.40 Обзор республиканских газет.
6.45-7.00 Информационная программа.
7.22 "Верхнеудинский чудак". Повтор передачи от 2 июня 1995 г.
7.45-8.10 "Народный Хурал: дела, проблемы, перспективы" (на бур. яз.).

12.10 - 13.00 Радиоконпозиция "Намарайуянга" ("Осенняя элегия").
19.22 - 19.52 Республиканские известия (выпуск на рус. и бур. яз.).

13, СРЕДА

6.12 Республиканские известия (выпуск на рус. и бур. яз.).
6.40 Обзор республиканских газет.
6.45-7.00 Информационная программа.
7.22 "Народный Хурал: дела, проблемы, перспективы". Заметки с очередной сессии Народного Хурала.
7.47-8.10 "Ваше мнение". Беседа с консультантом международного объединения по информации, исследованиям и инвестициям России по Бурятии, кандидатом исторических наук Б. Б.

Шагдуровым.
19.22 Республиканские известия (выпуск на бур. и рус. яз.).
19.52 - 20.07 Передача для детей "Алтан зула".

14, ЧЕТВЕРГ

6.12 Республиканские известия (выпуск на рус. и бур. яз.).
6.40 Обзор республиканских газет.
6.45-7.00 Информационная программа.
7.22 Программа "Резонанс".
7.45-8.00 Утренний концерт.
12.10-13.00 Передача музыкальной редакции "Волшебница-музыка" с участием трио "Ренессанс".
19.22 - 19.52 Республиканские известия (выпуск на рус. и бур. яз.).

15, ПЯТНИЦА

6.12 Республиканские известия

(выпуск на рус. и бур. яз.).
6.40 Обзор республиканских газет.
6.45-7.00 Информационная программа.
7.22 "Бурятия в условиях рынка".
7.45-8.10 - Программа "Тоонто нутаг". Проблемы медицинского обслуживания сельчан. В передаче принимает участие зав. фельдшерским пунктом с. Ацагат Заиграевского района Г. Н. Намдыкова (на бур. яз.).
12.00 - 13.00 "Час вашего письма". Музыкальная программа.
19.02 - 19.52 Информационная программа "Вчера, сегодня, завтра".

16, СУББОТА

6.12 "Сельские заботы". Радиоочерк Фермер из Ацагата (на бур. яз.).
6.40 Обзор республиканских газет.
6.45-7.00 Информационная программа.

21.35 Никто не забыт.
21.40 Устами младенца.
22.10 Санта-Барбара.
23.05 Бюро расследований.
24.00 Вести.
00.25 Автомат.
00.30 Берлин, Александрплатц. 6 серия.
01.40 Река времени.
01.45 Питер Хеммил в Москве.
02.45 Экран криминальных сообщений (до 02.55).

3 канал "Бурятия"

17.00 Программа передач.
Россия
17.05 Детские новости.
17.20 Праздник каждый день.
17.30 Разноцветная призма.
18.00 Вести.
18.05 Новая линия.
18.20 Мультфильм.
18.45 Российские железные дороги.
19.00 Киношок-95.
19.20 На первенстве мира по шахматам.
19.35 Человек, который сломал радугу.
20.20 Наш сад.
20.50 Антракт.

Бурятия

21.00 Мультфильм.
21.20 ТВ-3.
21.30 Авоська.
21.40 Телевизионная приемная.
22.05 Боевик "Заряженные смертью".

15. Пятница

ОРТВ

7.00 Телеуэтро.
8.00 Новости.
9.00 Тропиканка.
11.15 Мы.
11.50 Клуб путешественников.
12.35 Пойми меня.
13.00 Новости.
13.20 В эфире ГТРК "Мир".
14.00 Красное и черное. 5 серия.
15.10 Иванов, Петров, Сидоров...
16.00 Новости.
16.20 Семейный спорт.
17.00 Белый клык.
17.25 Созвездие Орфея.
17.35 Новая реальность.
18.00 Шпаргалка.
18.05 Рок-урок.
19.00 Новости.
19.20 Тропиканка.
20.10 Дикое поле.
20.25 Человек и закон.
20.55 Пале чудес.

21.45 Спокойной ночи, малыши!

22.00 Время.
22.55 Премьера сериала "Рэйли - король шпионов". 1 серия (Великобритания).

00.25 Версии.
00.45 Взгляд.
01.40 Волейбол. Чемпионат Европы. Мужчины. Сборная России - сборная Италии.
02.25 Время.
02.50 Улицы Сан-Франциско. 12 серия.
03.35 Кабаре "Все звезды" (до 04.15).

Россия

9.00 Вести.
9.25 Звезды говорят.
9.30 Ритмика.
9.45 Требуется, требуются...
9.50 Ахалтекинец.
10.00 Антракт.
10.05 Новая линия.
10.20 Телегазета.
10.25 Санта-Барбара.
11.15 Милицейская хроника.
11.25 Торговый дом.
11.40 Крестьянский вопрос.
12.00 Вести.
12.30 Совершенно секретно (до 13.20).

Бурятское телевидение

16.15 Историческая драма "Ричард - Львиное сердце".
18.45 Панорама Бурятии.
19.30 Курьер.
19.45 Коктейль.
20.00 Криминальная хроника.
20.10 Буряад орон.

7.22 "За преступление - наказание". Беседа с депутатом Народного Хурала, прокурором республики А. Ф. Поакиным.
7.45 - 8.00 "Радиобиблиотека". Заслуженный деятель искусств Бурятии В. Кондратьев читает сонеты Шекспира.
19.01 - 19.58 Радио "Журавль".

17, ВОСКРЕСЕНЬЕ

7.22 Информационная программа.
7.30 - 8.00 Концерт эстрадной песни (на бур. яз.).
8.10 - 9.00 Литературно-художественная программа "Алтаргана: Найти себя" - к 50-летию со дня рождения народного артиста Бурятии, поэта Ч. Гуруева; композиция по книге Б. Дугарова "Звезда кочевника".
9.10 - 10.00 Школьный канал.

ТЕЛЕВИДЕНИ

Россия

21.00 Вести.
21.25 Подробности.
21.35 Санта-Барбара.
22.30 Сам себе режиссер.
23.05 К-2 представляет.
24.00 Вести.
00.25 Автомиг.
00.30 Футбол. Кубок обладателей кубков. 1/16 финала. "Динамо" (Москва) - "Арабат" (Ереван).
02.25 Река времени (до 02.30).

3 канал "Бурятия"

17.00 Программа передач.

Россия

17.05 Детские новости.
17.20 Праздник каждый день.
17.30 Кенгуру.
17.50 Месяцеслов.
18.00 Вести.
18.05 Новая линия.
18.20 Дисней по пятницам.
19.20 Мастер. Кирилл Лавров.
19.55 Русская свадьба.
20.25 Художник Сергей Цыганков.

Бурятия

21.00 Мультфильм.
21.20 ТВ-3.
21.30 Авоська.
21.40 Боевик "Крысиный угол".

16. Суббота

ОРТВ

8.30 Телеутро.
8.45 Слово пастыря.
10.00 Версии.
10.20 Лего-го.
10.50 Секреты моего лета.
11.15 Мультфильм.
11.25 Утренняя почта.
12.00 Смак.
12.20 Помоги себе сам.
12.50 Вся Россия.
13.20 Бомонд.
13.40 Исторический худ. фильм "Кутузов".
15.25 Зеркало.
16.00 Новости.
16.20 Большие гонки.
16.50 Валерий Леонтьев по дороге в Голливуд.

17.10 Фильм-сказка "Там, на неведомых дорожках".
18.20 В мире животных.
19.00 Новости.
19.20 Смехопанорама.
20.10 Приключенческий фильм "Следопыт" (Норвегия).
21.45 Спокойной ночи, малыши!
22.00 Время.
22.55 Рейли - король шпионов. 2 серия.
23.55 Брэйн-ринг.
00.40 У всех на устах.
01.10 Волейбол. Чемпионат Европы. Мужчины. Полуфинал.
02.40 Время.
03.00 Улицы Сан-Франциско. 13 серия.
03.50 Посмотри, какое лето. Эстрадный концерт (до 05.00).

Россия

9.00 Вести.
9.20 Подробности.
9.30 Звезды говорят.
9.35 От винта.
9.50 Продленка.
10.05 Правительственные будни.
10.35 Российское бюро путешествий.
11.20 Золотая шпора.
11.50 Чисто английский репортаж.
12.00 Соотечественники.
14.55 Антракт.
15.00 Вести.
15.30 Де-факто.
15.45 Худ. фильм "Умершая, которая убила". Часть 1-я.
16.30 Путешествие к Набокову.
17.20 Киноафиша.
17.35 Аншлаги.
18.30 Худ. фильм "Софи Лорен. История ее жизни".
21.00 Вести.
21.25 Твои возможности, человек.

21.55 Футбол. Чемпионат России.
24.00 Антракт.
00.10 Киношок-95.
01.00 Вести.
01.20 На первенстве мира по шахматам.
01.35 Автомиг.
01.40 Река времени.
01.45 В мире авто- и мотоспорта.
02.15 Программа "А" (до 03.15).

3 канал "Бурятия"

18.00 Мультфильм.
18.20 Домовой.
18.50 Голонго.
19.20 Боевик "Снайпер".

17. Воскресенье

ОРТВ

8.30 Телеутро.
10.00 Новости.
10.20 С утра пораньше.
10.50 Пока все дома.
11.25 Утренняя звезда.
12.10 Служу России.
12.40 Лики Земли. Фильм 2-ой. Часть 2-ая.
13.15 Большой театр. Дни вечера.
14.05 Волейбол. Чемпионат Европы. Финал.
15.35 Мультфильм.
16.00 Новости.
16.25 Клуб путешественников.
17.10 Окно в Европу.
17.40 Серебряный шар. Татьяна Доронина.
18.20 Один на один.
18.50 Хоккей. Чемпионат МХЛ. ЦСКА - "Динамо" (Москва). 2 и 3 периоды. В перерыве 19.30 Новости.
20.30 Кумиры, кумиры... Ирина Понаровская.
21.00 КВН-95. Кубок чемпионов. Джентльмены Одесского государственного университета - "Парни из Баку".
23.00 Воскресенье.
00.05 Рейли - король шпионов. 3 серия.
01.05 Любовь с первого взгляда.
01.35 Время.
01.55 Станок воды. 1 и 2 серии (до 4.05).

Россия

9.00 Вести.
9.20 Звезды говорят.
9.25 Дело жизни Ивана Цветаева.
9.45 Золотой ключик.
10.00 Грош в квадрате.
10.30 Доброе утро.
11.00 Аты-баты.
11.30 Футбол без границ.
12.15 Консолидация.
12.20 Худ. фильм "Джамия" (США).
13.50 Параллели.
14.05 К 250-летию со дня рождения М. И. Кутузова.
14.35 На первенстве мира по шахматам.
14.50 Сигнальный экземплар.
15.00 Вести.
15.30 Не вырубить.
15.45 "Умершая, которая убила". Часть вторая.

16.35 Тайны животных.
17.30 Горячая десятка.
18.25 Веди.
19.00 Антракт.
19.05 Волшебный мир Диснея.
20.05 Шарман-шоу.
21.00 Вести.
21.25 Худ. фильм "Две стрелы".
23.05 У Ксюши.
23.40 Антракт.
23.50 Автомиг.
24.00 Полнолуние.
01.05 Река времени (до 01.10).

3 канал "Бурятия"

18.00 Мультфильм.
18.20 Факт.
18.30 Авоська.
18.40 Православная программа "Воскресенье".
19.25 Исторический триллер "Жертва для императора".

Улаан-Удэн 1-дэхи поликлиникин филиалай 29-дэхи участогай врач-педиатр Бутидма Бадмажаповна ЧИМИТОВАГАЙ наһа бараһан ушараар сугтаа хүдэлдэг нүхэдын, эмшлүүлдэг үхибүүдэй түрэлхид хүүгэдтэй, түрэл түтимуудтэй, дутын хунуудтэй гүнзэгш шаналал гашуудалаа мэдүүлнэ.
Сентябриин 11-дэ 12 сагта Краснофлотско үйлсын 12-дохи гэрэй 100-дахи байраһаа хүдөөлүүлдэгхэ

хур харбалга

БАЙГАЛ ДАЛАЙН ЭРБЕДЭ

хур харбалгаар "Гэсэрэй годинууд" гэжэ уласхоорондын мурьсөөн Байгал далайн эрьедэхи Максимиха хууринда үнгэргэгдэбэ. Россин Федерациин, Украиннын 60 гаран мэргэшүүл заншалта мурьсөөндэ хабаадаһан байгаа. Мүнөө жэлдэ энэ мурьсөөн "Абай Гэсэрэй" 1000 жэлэй ойдо зорюулагдаа.

Үзэсхэлэн хайхан газарта оршодог Максимиха хууриндахи Буряадай хүдөө ажыхын академиин спортын баазада сагаалсанууд түхээрэгдэбэ. Мурьсөө нээлгын баяр ёһолол дээрэ эмхидхэлэй хорооной түрүүлэгшэ - республикын хур харбалгын федерацийн президент, Буряад Республикын Правительствын Түрүүлэгшын нэгдэхэи орлогшо М. А. Спасов үгэ хэлэхэдэ, заншалта наадандамнай хабаадажа байһан мэргэшүүлдэ амжалта туйлахынь хүсэбэ.

Һүүлээрнэ республикын Залуушуулай хэрэгүүдэй, аяншалгын, физкультура болон спортын талаар гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ С. В. Мантуров, мурьсөөнэй ахмад судья - хур харбалгын уласхоорондын федерацийн (ФИТА) гэшүүн, уласхоорондын категориин судья Дхамаянти Адитхарма (Индонези), урдань СССР-эй суглуулагдамал командын ахмад тренер байһан А. Ш. Балов болон бусад үгэ хэлэжэ, спортдо дуратайшуулые, мэргэшүүлые халуунаар амаршалһан байха юм.

"Гэсэрэй" 1000 жэлэй ойдо зорюулагдаһан хэмжээ ябуулануудые түгэхэһэн энэ ехэ нааданай манай аймагта үнгэргэгдэхээ байһандань ехэ урма баяртайбди. Тиймэһээ манай аймагтай физкультура ба спортын комитет, олонитэ арга шадалаараа ажал ябуулһан

байна. Дэлхэйн эрдэни зэндэмнэ гэжэ тоологдодог Байгал нуурай эрьедэ хэрхо мэргэнээр харбаханаа гадна, сүлөө сагаа сэнгүү хүхюунээр үнгэргэхыетнай хүсэнэб, - гэжэ Баргажанай аймагтай захиргаанай гулваа В. И. Белошапкин онсолон тэмдэглээ.

Энэ мурьсөөндэ хүндэтэ айлшан боложо хабаадаһан спортын ветеран - хур харбалгаар Буряад оронһоо түрүүлшын спортын мастер, Россин Федерацийн габо дахин абсолютна чемпион, Буряад Республикын физическэ культурын габьяата хүдэлмэрилэгшэ Дашиинима Раднаевич Эрдынеев иигэжэ хөөрэнэ.

Сагай уларилай таарамжатай зохид байгаашые хаань, юрэнхы дээрээ үрэ дүнгүүдын һулашаг байба. Манай спортсменүүд соһоо уласхоорондын классай спортын мастер Бальжинима Цыремпиловэй мурьсөөнэй хоёрдохы үдэр 70 метрһээ харбахадаа, 337 очко тудажа, Россин шэнэ рекорд тогтооһониинь хайшаалтай. Улаан-Удын мяханай комбинат, "Ливона", "Дали" болон бусад фирмэнүүд, акционернэ бүлгэмүүд спонсорнууд боложо, мүнгэ зөөрээр туһалба.

Мурьсөөнэй дүнгүүдээр эхэнэрнүүдэй дундаһаа уласхоорондын классай спортын мастернууд Надежда Бадмацыренова, Светлана Болотова гэгшэдһээ бүридэһэн Шэтын областиин суглуулагдамал команда илаалта туйлаба. Спортын мастернууд Гэрэлма Эрдынеева, Жанна Тухалова, Елена Ефремова гэгшэдһээ бүридэһэн манай республикын команда хоёрдохы хуури эзэлээ. Уласхоорондын классай

спортын мастернууд Бальжинима Цыремпиловэй Валерий Лысенко, спортын мастер Андрей Ермолов гэгшэдһээ бүридэһэн Буряад оронной команда эршүүлэ дундаһаа шалгарба. Эрхүүнэ болон Шэтын областнууд мурьсүүлэ улаадаха хууринуудта гараһан байна.

Хубини тоосоогоо мурьсөөн шанга тэмсэдэ үнгэрбэ. Манай ороной бархэ харбагша, Европын чемпионтэ уласхоорондын классай спортын мастер Елена Тутатчикова (Кызыл) 109 очкотойгоор илаалта туйлажа, "Гэсэрэй годинууд" гол шангаар - 3 миллион түхэригөөр шагнагдаа. Бадмацыренова, С. Жигжитов гэгшэд мунгэн болон хүрэл медальнуудта хүртэбэ.

Эршүүлэй дундаһаа 1989 оной дэлхэйн чемпион Станислав Забродский (Харьков) түрүүлшэ үндэр үрэ дүнгүүдые харуулаха ябатаргаа, һүүлшэгтэһээ эршээ һуларуулжа, гурбадахи хуурида гараба. Тийхэдэнь Валерий Лысенко, Булат Бадмасов (Шэти) гэгшэд түрүүлшэ хууринуудые эзэлээ. Рыленов, Б. Цыремпилов гэгшэ эрхм табанай тоодо оронһоо байха юм.

1987 оной дэлхэйн чемпион Владимир Ешеев хүндэтэ айлшан боложо, мурьсөөнэй хабаадахадаа, зургаан ехэ тогтоожо, илагшадые, эрхм мэрэгшүүлэ видеомангитоонуудар, үнэ бэлэгүүдээр, харбоной годинуудар шагнаһан сугларагшалай зүгһөө хам алыта ташалгаар утгадаба.

Б-М. ЖИГЖИТОВ

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: байһан оной "Гэсэрэй годинууд" гэжэ мурьсөөндэ илагшэ Е. Тутатчикова, В. Лысенко, С. БАЛДУЕВАЙ

Эмхидхэн байгуулагшад - Буряад Республикын Президент, Арадай Хурал болон Правительство

Редактор Ц. Б. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ.

РЕДАКЦИОННО КОЛЛЕГИ: ДАШЕЕВА Г. Х., ДОНДОГОЙ Ц. Ц., ЖИГЖИТОВ Б-М Ж. (харюусалгата секретарь), НИМАЕВ П. Н. (редакторай орлогшо), ОЧИРОВ С. Д., ПИИТАЕВ В. И. (хэблэлэй директор), РИШЧИНОВ С. Д. (редакторай орлогшо), САМБЯЛОВА Т. В.

Манай адрес:

670000, Улаан-Удэ, Каландаришвилиин үйлсэ, 23. "Буряад үнэн" газетын редакци.

Газетэ хэблэлэй 2 хуудан хэмжээтэй. Индекс 50901. Хэһэг 4327. Хэблэлдэ тушаагдаһан саг 17.40.

Буряад Республикын республиканска типографида газетэ хэблэгдэ. Директорайнь телефон: 2-40-45. Б-0079-дэхи номертойгоор бүридхэдэ абтанхай. Заказ №169.

Редакциин телефонууд: редакторай - 2-50-96, приёмнын - 2-54-54, редакторай орлогшоной - 2-68-08, 2-62-62, харюусалгата секретариин - 2-50-52, секретариатай - 2-60-91, таһагшын-политическэ - 2-55-97 (даагшань), 2-61-35, 2-56-23, социально-экономическа - 2-64-36 (даагшань), 2-63-86, 2-61-35, 2-67-81, соёлой, эрдэмэй болон хургуулинуудай - 2-60-11 (даагшань), 2-57-63, олонитын хүдэлмэринин ба мэдээсэлэй - 2-54-93, (даагшань), 2-34-05, 2-69-58; оршуулгын - 2-67-81; корректорнүүдэй - 2-33-61, компьютерна түбэй - 2-66-76. Манай корреспондентнүүд: Агинскда - 3-42-19; Закаменскда - 30-61, Баргажанда - 91-6-40.

"Бурятия" хэблэлэй телефонууд: директор - 2-49-94, бухгалтери - 2-23-67, вахта - 2-67-95, 2-67-05.